

**Пояснювальна записка
до проєкту Закону України про лісові репродуктивні ресурси**

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Згідно із Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» лісистість має щорічно збільшуватися до досягнення оптимального рівня.

Відповідно до Указу Президента від 7 червня 2021 року № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» з 2021 року започатковується реалізація екологічної ініціативи «Масштабне заліснення України».

Указом Президента визначено заходи щодо його виконання, а саме: ідентифікація самозаліснених та придатних для створення лісів земельних ділянок державної та комунальної форм власності з метою їх подальшого використання для досягнення оптимальної лісистості України.

Передбачено за 10 років площу лісів збільшити на 1 мільйон гектарів.

Прийнятий Верховною Радою України Закон України від 20.06.2022 № 2321-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження лісів» встановлює правові та організаційні засади ідентифікації та збереження самосійних лісів, забезпечує спрощення та стимулювання процедури лісорозведення, збереження пасовищ та сіножатей, збереження лісів через ускладнення процедури зміни цільового призначення земельних ділянок лісогосподарського призначення та інших лісовкритих площ.

Указом Президента України від 29 вересня 2022 року № 675/2022, введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 вересня 2022 року «Про охорону, захист, використання та відтворення лісів в особливий період», яким Кабінету Міністрів України доручено разом із місцевими органами виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування забезпечити безумовне виконання завдань, визначених Указом Президента України від 07.06.2021 № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів».

Лісистість України становить менше 16% території і за цим показником знаходиться на дев'ятому місці серед європейських країн, а за запасами деревини – на шостому місці.

Загальна площа земель лісового фонду України становить 10,4 млн. га, в тому числі вкритих лісовою рослинністю 9,6 млн. га.

Лісові ресурси є стратегічним чинником в підтриманні стабільності біосфери, збереження біорізноманіття та розвитку економіки України.

Для досягнення оптимальної лісистості (20%) необхідно додатково створити понад 2 млн. гектарів лісу. Це потенційно може бути зроблено за рахунок земель, які виведені з сільськогосподарського обігу і яких, за даними Української академії аграрних наук, налічується близько 8 млн. гектарів.

Лісорозведення на цих землях є важливим елементом в подоланні ризиків зміни клімату, забезпечення стійкості лісових екосистем і потребує відповідної кількості та якості садивного матеріалу біотично стійких лісотвірних видів.

В Україні кожний другий гектар лісу створений штучно і у подальшому домінуватиме штучне відтворення лісів, завданням якого є відтворення високопродуктивних та стійких корінних деревостанів. Відтворення таких деревостанів потребує належного контролю якості і походження лісового насіння та садивного матеріалу.

Підвищення лісистості до оптимальної, передусім завдяки створенню захисних і рекреаційних лісів, є важливим завданням комплексного характеру загальнодержавного рівня, вирішення якого покладене на лісогосподарську галузь.

Підвищення лісистості та відновлення біотичної стійкості лісів – важливий крок в нарощуванні депонування викидів вуглецю - вирішення завдання, яке стоїть перед Україною в підтримці міжнародних зусиль по боротьбі зі змінами клімату.

Загалом в Україні під впливом ерозії перебуває понад 15 млн. гектарів земель, щорічно приріст еродованих земель становить 80 тис. гектарів. Це значний потенціал для захисного лісорозведення, що є елементом екологічної безпеки країни і реалізація якого потребує відповідної кількості та якості садивного матеріалу видів та гібридів лісових дерев і кущів.

Незважаючи на те, що існують всі передумови для прискорення розвитку на території України лісових репродуктивних ресурсів, зокрема, насінництва та розсадництва для відтворення лісів (відновлення лісів і лісорозведення) і збільшення площі лісів, є необхідність у прийнятті Закону, який комплексно вирішуватиме всі вищезазначені завдання.

Зокрема, на сьогодні відсутня законодавча база для надання можливості юридичним особам та фізичним особам – підприємцям здійснювати на законних підставах господарську діяльність з використання лісових репродуктивних ресурсів, виробництва, розмноження, збереження, реалізації, та іншого використання насіння і садивного матеріалу видів та гібридів лісових дерев і кущів, які використовуються для відтворення лісів.

Статтею 294 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони передбачено, що з метою сприяння сталому управлінню лісовими ресурсами Сторони зобов'язуються працювати разом для покращення правозастосування та управління в лісовій галузі та сприяти торгівлі легальною і екологічно безпечною лісовою продукцією.

Проект Закону України про лісові репродуктивні ресурси (далі – проект Закону) спрямований на реалізацію державної політики України у сфері збереження та відновлення лісових ресурсів, виконання Угоди про асоціацію, яка

передбачає імплементацію положень Директиви Ради 1999/105/ЄС від 22 грудня 1999 року.

2. Цілі та завдання прийняття Закону

Метою прийняття акту є встановлення правових і організаційних засад та забезпечення правового врегулювання відносин, що виникають при виробництві, впровадженні в обіг лісового репродуктивного матеріалу в Україні, його імпорту та експорту, а також максимальне наближення положень національного законодавства до вимог законодавства ЄС з питань лісових репродуктивних ресурсів, залучення у цю сферу інвестицій та нових технологій.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту Закону

Проєктом Закону пропонується визначити основні засади і умови використання репродуктивних ресурсів, а також порядок здійснення контролю (моніторингу) за ними.

Проєкт Закону передбачає впровадження механізму заготівлі і продажу лісового насіння і садивного матеріалу, адаптованого до вимог директив ЄС щодо обігу лісового репродуктивного матеріалу, його маркування та пакування.

Основними положеннями проєкту Закону передбачається встановити вимоги до:

1) нормування отримання, виробництва та використання лісового репродуктивного матеріалу визначених видів та гібридів лісових дерев і кущів та гібридів родів *Larix*, *Populus* і *Salix* з метою відтворення лісів, (лісовідновлення, лісорозведення, захисного та плантаційного лісовирощування);

2) реєстрації об'єктів лісового базового та лісового репродуктивного матеріалу;

3) моніторингу та обігу лісового репродуктивного матеріалу;

4) регіоналізації лісового репродуктивного матеріалу;

5) збереження генетичних ресурсів, визначення деревних видів та гібридів лісових дерев і гібридів родів *Larix*, *Populus* і *Salix*, репродуктивний матеріал яких буде використано для потреб лісового господарства;

6) забезпечення резервних запасів лісового насіння для покриття його дефіциту при виникненні потреби непередбачуваного збільшення обсягів використання лісового репродуктивного матеріалу;

7) державного управління та регулювання для забезпечення реалізації державної політики з питань обігу лісового репродуктивного матеріалу.

Прикінцевими положеннями проекту Закону пропонується внести зміни та доповнення до Лісового кодексу України і Закону України «Про насіння і садивний матеріал».

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють: Конституція України, Лісовий кодекс України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про насіння і садивний матеріал», Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності».

Прийняття Закону України «Про лісові репродуктивні ресурси» спрямоване на запровадження в Україні принципів виробничих відносин, які застосовуються у Європейському Союзі, без порушення системи взаємодії суб'єктів відносин у виробництві лісового репродуктивного матеріалу, лісовому насінництві та розсадництві, що склалася в Україні.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Здійснення повноважень щодо встановлення відповідності та сертифікації, ведення Державних реєстрів сертифікатів лісового репродуктивного матеріалу, базового лісового матеріалу, виробників лісового репродуктивного матеріалу, реєстру сертифікатів на насіння, реєстру сертифікатів на садивний матеріал, які є складовими інформаційної бази даних лісового насінництва та розсадництва і взаємопов'язані між собою, не потребуватиме додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

Фінансування заходів для реалізації законопроекту буде здійснюватися відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік в межах видатків за загальним фондом державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 2709060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонду».

Фінансування заходів державного контролю, моніторингу у сфері лісового насінництва та розсадництва, дотримання системи ведення лісового насінництва і розсадництва, зокрема контролю за обігом, ввезенням та використанням лісового репродуктивного матеріалу, утворення комісії з лісового репродуктивного матеріалу буде здійснюватися в межах обсягу видатків за загальним фондом державного бюджету, затверджених бюджетною програмою 2709010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства».

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття нормативно-правового акту

Прийняття проєкту Закону «Про лісові репродуктивні ресурси» є стратегічним кроком зі створення в Україні умов ефективного використання лісових репродуктивних ресурсів, створення ринку обігу лісового репродуктивного матеріалу, його імпорту та експорту.

Прийняття проєкту Закону:

забезпечить виконання Україною міжнародних зобов'язань, у тому числі наближення національного законодавства до законодавства ЄС;

дозволить створити нову інтегровану до стандартів ЄС систему регулювання та контролю діяльності з отримання та реалізації лісового репродуктивного матеріалу;

забезпечить збереження та відтворення унікальних лісових екосистем, збереження генетичного різноманіття та цінного генофонду видів та гібридів лісових дерев і кущів, підвищення лісистості України створенням біотично стійких деревостанів.

**Народний депутат України
та інші народні депутати**

О. Бондаренко (059)

